

מורה חדש (אר קרט)
 עתה ימי כליה נסלתי. שיהי הנהגתי.
 הקודם: י"ד א. מרדכי. המהיר: דוד קר.
 המורל: מורה חדש ב.נ.ס. ח.א. רח. חגג. 11.

פוסט-אפיסטא
 פוסט-אפיסטא Dr. MARTON ERNO.
 A szerkesztést és kiadást felelős:
 SCHOENBERG S. - Kiadó: Mizrach
 Chadash Ltd., Tel-Aviv, Rechov Hanegev
 (von Schöningher) 11. sz. Telefon: 31677

UJ KELELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

VÉGLLEG MEGBUKOTT A CSUCSKONFERENCIA

Chruscsev Berlinbe repül és állítólag megkötö a különbékét Kelet-Németországgal — A szovjet miniszterelnök makacs magatartásán megbuktak a francia és angol közvetítési kísérletek

Páris. (IFP). — Eisenhower elnök, Charles de Gaulle elnök és Harold Macmillan miniszterelnök tegnap késő este tartott 20 perces konferenciát megállapították, hogy a csúcskonferencia véglegesen megbukott. Az éjjelkor kiadott zárónyilatkozat sajnálattal állapítja meg, hogy a csúcsértekezletet, amelyhez a világ nagy reményeket fűzött, Chruscsev „távollmaradása” miatt nem lehetett megtartani. A három nyugati vezető azon reményének ad kifejezést, hogy a jövőben majd lehetséges lesz újabb csúcsértekezlet a keleti és nyugati hatalmak vezetői között.

Chruscsev ma „udvariassági látogatást” tesz De Gaulle elnökkel és ezután Kelet-Berlinbe indul — állítólag azért, hogy aláírja a különbékét Kelet-Németországgal. A nyugati vezetők Párisban maradnak, ahol csütörtökön újabb „nyugati csúcskonferenciát” tartanak. A három nyugati hatalom külügyminiszterei ma tartanak értekezletet, az orosz párfordulás nyomán beállt helyzetről, amely a hidegháború újabb, heves fellángolását helyezi kilátásba.

Páris. (Reuter, IFP, UPI) — A francia fővárosban a három nyugati vezető tegnap éjjeli konferenciáját megelőző 24 óra alatt De Gaulle elnök és Macmillan miniszterelnök irányítása alatt páratlanul lázas diplomáciai tevékenység folyt, hogy megmentsék az elcsúszó csúcskonferenciát Chruscsev által megtorpedózott hajóját. Mindezen kísérletekkel szemben Chruscsev cső könyösen kitarított ultimatív követelései mellett, amelyek Eisenhower elnök határozottan elutasított.

HAJNALIG HUZODÓ TÁRGYALÁSOK

A francia elnök dolgozószobájában és az angol nagykövetségben, ahol Macmillan van elszállásolva, a tegnapi virradó éjjel kora hajnalig égtek a lámpák, dítmaták és küldöncök jártak, keltek, telefonok szóltak, kompromisszumos tervek dolgoztak ki. És az eredmény? Nikita Chruscsev reggel 8 órakor egészen egyedülálló sajtókonferenciát tartott — mint ahogy egész párisi világszerte példátlan a diplomácia történetében. A szovjet miniszterelnök kijött a nagykövetség épületébe Andrej Gromiko és Molotovszki marsall kíséretében és amikor a várakozó újságírók, valamint járőrök körülfogták, rögtönzött „sajtókonferencia” formájában, a járdá szélén állva megismételte, hogy csak akkor lesz csúcskonferencia, ha Eisenhower teljesíti ismeretes követeléseit: 1. Az amerikai kormány nyilvános bocsánatkérése a kémincidensért. 2. A kémkedés elítélése az elnök által és a felelősök megbüntetésére. 3. Kötelező ígéret a kongresszus részéről, hogy végre beszűntetik a kémrepülőket.

Chruscsev igen jókedvűen beszégett az újságírókkal és feltűnően jó hangulatban volt.

CHRUSCSEV A MARNE CSATÁTERÉN

A délelőtti folyamán De Gaulle tábornok, Eisenhower és Macmillan tanácskozársra ültek össze a francia elnöki palotában. A konferencia eredményeként De Gaulle, mint a csúcsértekezlet elnöke, délután 3 óra

motorbiciklis rendőr útján elküldeni, akik versenyiramban száguldtak a szovjet miniszterelnök felkutatására. Amikor a kiséző újságírók faggatták a szovjet miniszterelnököt, hogy mi a válasza a meghívásra, Chruscsev megismételte már ismert feltételeit.

NEGYEDORÁT VARTAK RA ÉS NEM JÖTT

Öt perccel 3 óra előtt a szovjet nagykövetség egyik tanácsosa telefonon felhívta a francia miniszterelnököt és megkérdezte, hogy De Gaulle elnök „előkészítő megbeszélésre”, vagy pedig a tényleges csúcskonferencia kezdetére hívta-e meg Chruscsevot. A tanácsos közölte, hogy a szovjet miniszterelnök hajlandó részt venni „előzetes megbeszélésen arról, vajon Amerika teljesítette-e már az általa támasztott felté-

Chruscsev aláírja a különbékét Kelet-Németországgal?

A hidegháború újabb fellángolását idézheti elő a Szovjetunióknak ez a lépése

Páris, (UPI). — A csúcskonferenciához közelálló kommunista hírforrások szerint Nikita Chruscsev elhatározta, hogy Berlinbe repül és még e héten aláírja a különbékét Kelet-Németországgal. Chruscsev azon a véleményen van — mondják ezek a körök, — hogy egyelőre véget ért a Nyugattal való tárgyalások ideje. A miniszterelnök már megkapta az orosz szakértők által kidolgozott békeszerződési szöveget, amely készen áll az aláírásra. A szovjet miniszterelnök úgy tartja, hogy az „amerikai agresszió” nyomán már nem köti őt a berlini kérdésben Eisenho-

Elizabeth angol anyakirálynő felavatta Afrika legnagyobb duzzasztógátját

A rhodéziai Kariba szorosnál épült erőtelep fogja árammal ellátni Anglia gyarmati területeit

Salisbury (Reuter). Elizabeth angol anyakirálynő tegnap hivatalosan felavatta a Zambezi folyón épült hatalmas hidroelektrikus duzzasztógátat, amely egyike a legnagyobbaknak a világon. A mű ellenőrző központjának harmadik emeletén, ahonnan pompás kilátás nyílik az újonnan keletkezett műtóra, Elizabeth királynő megnyomott egy gombot, mire működésbe léptek a 180 méterrel mélyebben fekvő földalatti villamosmű hatalmas turbinái.

A Dél- és Észak-Rhodézia határán, a Kariba-szoros torkolatánál épült hatalmas duzzasztógát 130 méter magas és nagysága szerint a harmadik a világon. Öt évig tartó építése 279 millió fontsterlingbe került. A gát építése következtében hatalmas mesterséges tó keletkezett, amelynek hossza már ma is eléri a 240 kilométer és helyeként 65 kilométer széles. Eddig

teleket”, de nem jön el, ha csúcskonferenciáról van szó, amíg Eisenhower nem adja meg a kívánt nyilatkozatokat. Chruscsev ekkor már visszatért Párizsba és a (Folytatás a 8-ik oldalon.)

A jeruzsálemi diákok tüntettek Fulbright ellen

Az amerikai szenátor Izráelből egyenesen Eisenhowerhez utazik Párisba

William Fulbright szenátor, az amerikai szenátus külügyi bizottságának elnöke tegnap látogatást tett az ország különböző részein. A délelőtti órákban Kirját Gátnban és a láchisi övezetben járt Ogden Reid amerikai nagykövet, Teddy Kollek miniszterelnökségi államtitkár és a külügyminisztérium megbízottainak kíséretében, Kirját Gátnban Dr. Ráánan Weitz, a Szoch-nut telepítési osztályának

Ma indul Argentínába az izráeli küldöttség

A Szovjetunió is képviselteti magát Argentína 150-ik függetlenségi évfordulóján

Ma indul Buenos Airesbe az izráeli küldöttség, hogy résztvegyen az Argentína függetlenségének 150-ik évfordulójával kapcsolatos ünnepségeken. A küldöttség élén Aba Even tárcanélküli miniszter áll, tagjai pedig A. Levávi, Izráel argentinai nagykövete, Méir Zorea tábornok, Jehuda Jáari, a külügyminisztérium kultúr-osztályának főnöke, S. B. Jesáji jeruzsálemi megyefőnök, M. Avidea, Izráel argentinai nagykövetségének tanácsosa és Alron ezredes, katonai attasé. Az ünnepségek május 21-től május 30-ig tartanak.

Ma indul Argentínába az izráeli küldöttség

A Szovjetunió is képviselteti magát Argentína 150-ik függetlenségi évfordulóján

Ma indul Buenos Airesbe az izráeli küldöttség, hogy résztvegyen az Argentína függetlenségének 150-ik évfordulójával kapcsolatos ünnepségeken. A küldöttség élén Aba Even tárcanélküli miniszter áll, tagjai pedig A. Levávi, Izráel argentinai nagykövete, Méir Zorea tábornok, Jehuda Jáari, a külügyminisztérium kultúr-osztályának főnöke, S. B. Jesáji jeruzsálemi megyefőnök, M. Avidea, Izráel argentinai nagykövetségének tanácsosa és Alron ezredes, katonai attasé. Az ünnepségek május 21-től május 30-ig tartanak.

Ma indul Argentínába az izráeli küldöttség

A Szovjetunió is képviselteti magát Argentína 150-ik függetlenségi évfordulóján

Ma indul Buenos Airesbe az izráeli küldöttség, hogy résztvegyen az Argentína függetlenségének 150-ik évfordulójával kapcsolatos ünnepségeken. A küldöttség élén Aba Even tárcanélküli miniszter áll, tagjai pedig A. Levávi, Izráel argentinai nagykövete, Méir Zorea tábornok, Jehuda Jáari, a külügyminisztérium kultúr-osztályának főnöke, S. B. Jesáji jeruzsálemi megyefőnök, M. Avidea, Izráel argentinai nagykövetségének tanácsosa és Alron ezredes, katonai attasé. Az ünnepségek május 21-től május 30-ig tartanak.

Ma indul Argentínába az izráeli küldöttség

A Szovjetunió is képviselteti magát Argentína 150-ik függetlenségi évfordulóján

Ma indul Buenos Airesbe az izráeli küldöttség, hogy résztvegyen az Argentína függetlenségének 150-ik évfordulójával kapcsolatos ünnepségeken. A küldöttség élén Aba Even tárcanélküli miniszter áll, tagjai pedig A. Levávi, Izráel argentinai nagykövete, Méir Zorea tábornok, Jehuda Jáari, a külügyminisztérium kultúr-osztályának főnöke, S. B. Jesáji jeruzsálemi megyefőnök, M. Avidea, Izráel argentinai nagykövetségének tanácsosa és Alron ezredes, katonai attasé. Az ünnepségek május 21-től május 30-ig tartanak.

Nehru megérkezett Kairóba

A csúcskonferencia válságáról is tárgyalt Nasszerrel és tanácsadóival — Pakisztán elnöke Libanonba kapott meghívást

Kairo (Reuter). — Dr. Dzsauaharlal Nehru indiai miniszterelnök tegnap reggel Londonból négynapos látogatásra Kairóba érkezett, ahol Abdul Nasszer fogadta. Néhány órával érkezése után Nehru megkezdte tárgyalásait Nasszerrel, amelyeken dr. Mahmud Fauzi külügyminiszter, Ali Szabri, az elnökségi ügyek minisztere és India kairói nagykövete is résztvettek.

A párizsi fejlemények folytán a tárgyalásokon a csúcskonferencia kérdése került előtérbe, de a brit birodalmi szövetség kongresszusáról visszatérő Nehru a közelkeleti problémákról és Algériáról fog részletesen tárgyalni Nasszerrel.

A kairói díktátor által adott disztribúció után Nehru Asszuánba indult, hogy megtekintse a gátépítés munkálatait. Az indiai miniszterelnök Egyiptom után Törökországba is ellátogat.

Politikai megfigyelők szerint Nasszer és Nehru találkozásának különös fontosságot nyert a párizsi válság nyomán, mert állásunkunk befolyásolni fogja az úgynevezett semleges országok magatartását.

Beirut (IPF). — Ajub Khan tábornok, Pakisztán elnöke, a brit birodalmi konferenciáról jövet rövid látogatást tett Libanonban. Beirut repülőterén Fuad Sahib elnök és Philippe Tekla külügyminiszter fogadták. A velük folytatott megbeszélés után Ajub Khan Teheránba repült, hogy onnan folytassa útját Karacsiba. Sthab tábornok meghívta a pakisztáni elnököt, hogy alkalmas időpontban hosszabb látogatást tegyen Libanonban.

zetet dolgozott ki Arkansas állam számára, ez azonban nem sikerült. A látogatás ideje alatt az egyetemi diákok csoportja csendes tüntetést rendezett Fulbright ellen az arabokkal kapcsolatos engedékeny politikájáért és a suezai háborús kérdésében elfoglatlan álláspontja miatt. A diákok transzparenseket vittek: „Utazzon haza a Cleopatrával” és „A Suez-csatornát meg kell nyitni minden előtt” felirattal. Egyes diákok nyitott ernyőket vittek és „Chamberlain” kiáltásokat hallattak.

Paula Ben Gurion asszony tegnap vendégül látta Fulbright és Ogden Reid feleségeit. Este Golda Meír külügyminiszter rendezett a vendég tiszteletére diszvasorát, amelyen jelen volt a miniszterelnök és Reid nagykövete is.

Fulbright szenátor ma reggel hagyja el Izráelt és egyenesen Párisba utazik, hogy Eisenhower elnökkel találkozzék.

Edesanyánknak,
Tenenbaum Dávidnének
 SIREMLEKET ALLITUNK
 holnap, május 19-én, csütörtökön d. u. 2-kor a Kirját Saul-i temetőben. Autó indul fél 2-kor Achad Haam 116. szám alól.
 BARÁTAINKNAK, kik gyászban résztütkel felkerestek, ezuton mondunk hálás köszönetet.
 TENENBAUM, SZABÓ és WOHLBERG család

Abauj-megyeiek Szikszó, Szántó, Encs, Gönc és vidéke mártírjainak á z k á r á j a
 május 22-én, vasárnap délután 1/2 6-kor lesz Bné-Bráknban, a Tuv-Táam teremben, R. Akiba 72. — Előtte 4 órától baráti találkozó. Mindannyian ott legyetek!
 Az emlékbizottság

alsága
 aille emóit rörtó
 en azt mondotta,
 repülőgép-incidenta
 bbi komoly ok ar
 megtartsák a
 kezetlet. A nagy
 mak tárgyalások
 ilyen repülések á
 zett problémákról
 elési tárgyalások
 és a francia kor
 aris hajlandó erre
 bág javaslatot be
 aille megbeszélés
 és este 9 órára
 tárgyalást kezdék.
 A késő esti órákig
 hír arról, hogy
 egy Franciország
 felvezetik-e a kap
 a szovjet kildötö
 az angol szövövé
 oita, hogy a csúcs
 ia újrakezdésére
 kezdemenyezés a
 o De Gaulle tá
 zében van.
 ZETÖK KÖZÖTT
 zimista és remél,
 kerülni fog De
 zözös kompromissz
 avaslatot megfo
 amelyet Chrusc
 fogadhat. Ez eset
 nferencia legköze
 tét Chruscsev és
 er elnök nyilatko
 mak meg, amelyek
 nének az U-2 re
 tait támadt hon
 ányfők tiszteleté
 re tervezett disz
 gyelőre” elhalas
 HINGTONBAN
 os vezetői, miná
 Nixon alelnök,
 nedv szenátor és
 venson.
 ZOVJET
 ZÓ-JEGYZÉK
 tet kormány egyé
 ap újabb jegyzé
 t Amerikához a
 ilógép miatt. Az
 gyvivőt a moszk
 yminisztériumba
 ahol Nikolaj Pir
 tettes külgymin
 ta át neki a jegy
 gyvivő azt azon
 rította Párisba,
 r elnökhöz. A
 a Szovjetunió
 Amerikának má
 az előző szovjet
 ra küldött jegy
 HEGGYILKOS
 TET
 gyilkolása miatt
 róság szerint, a
 újrafelvételét el
 a ügyesség nem
 a elegendő mó
 a vádoltak részt
 koeságok elköve
 Rádió
 utobuszban
 usz-kooperatívák
 panaszt kaptak
 ny az utasoktól
 y az autóbusszo
 ólan szól a rádió
 apján most olyan
 t hoztak, hogy a
 melyet egyelőre
 soffőrök szerelt
 csak az utasok
 ásával szabad be
 A jövőben tehát
 ak várhatók a
 zban a zenepár
 zeneellenzők, va
 nyugati és keleti
 között.
 buszvállalatok ve
 ne mellett vannak
 ntük ez — főleg
 okozza a soffőrök
 Ezért megenged
 kocsivezetőknél
 tranzisztor-rádió
 nek magukkal, de
 em szabad olyan
 beállítani, hogy
 az utasokat.
 Apájisz
 sorsolását

A „Skybolt” és „Polaris” a jövő zenéje

Írta: Fettesmann József,
az Új Kelet
katonai tudósítója

Streak programot azért fújta le Anglia, mert fix-bázisú kilövőpadjait az orszok megsemmisíthetik, még mielőtt egyetlen rakétát kilőttek volna, a repülőterek megsemmisítése még kisebb gondot fog nekik okozni. A Pentagon szakértői hozzáfűzik, hogy Anglia figyelmeztető állomása, amely balisztikus rakéták közlekedését van hivatalosan jelezni, mindössze hárompernyi időt hagy majd cselekvésre, az esetben, ha az oroszok Keletnemetország-i bázisairól lovik ki rakétáikat. Az oroszok, állítják a Pentagon stragégái — többszáz ilyen közlekedésre ható rakétával rendelkeznek, ezenkívül a 300 mérföldre ható „Golem” típusú rakétával, amelyet vizalatt haladó tengeralattjárókból lönek ki. Ezek szerint a „V” bombázók sorsa, egy váratlan támadás esetén meg van pecsételve. A megoldás, — állítják az amerikaiak, — természetesen az, hogy ezek a „V” bombázók, akár csak az amerikai „B-52”-esek, állandóan a levegőben legyenek, ehhez azonban Angliának nincs elég anyagi ereje. Az amerikai konkluzió tehát az, hogy Angliának le kell mondania önálló elrettentő eszközről, mert ilyen amúgy sem állhat rendelkezésére. Az amerikaiak szerint az ilyen irányú angol törekvéseket nem jótárgadónak tartják, hanem a tradicionális nemzeti büszkeség.

A Pentagon szakértőinek meggyőződése szerint, Anglia legfőbb feladata a Nyugat védelme keretében, konvencionális, tehát nem atom-egyveleggel felszerelt haderejének megerősítése. Az angolok, nem hajlandók, legalább is egyelőre, ezt a tanácsot megfogadni. Nagybritannia kormányának ragaszkodnia az „önálló elrettentő eszközök” politikájához, annak ellenére, hogy Angliában is egyre szűkebb körök csatlakoznak ahhoz az állásponthoz, amely szerint le kell mondani az ország anyagi és technikai erejét felülmúló atomkép kergetéséről. A hivatalos angol szakértők szerint a „V” bombázók, amelyeket rövidesen a „Blue-Steel” nevű repülőbombákkal szerelnek fel, (olyan bombák, amelyek a célra repülnek, anélkül, hogy a repülőgépek a célt meg kellene közelítenie) a Skybolt elkészüléséig megteszik a tőlük várt szolgálatot. Nemkülönböztetve, — állítják az angol szakértők, — a „V” bombázókat olyan speciális elektronikus bevezetési látkák el, amelyek „megtevesztik” az ellenlököt, úgyhogy a bombázók sebezhetősége nem oly szászszálalékos, mint ahogy azt az amerikai kollegák beállítják. Az angolok kétségbevonják azt is, hogy repülőtereiket, a rajtuk lévő bombázókkal, az oroszok egy váratlan támadás esetén meg tudják semmisíteni.

Az angoloknak egy másik mentőötlete, az amerikaiak által fejlesztett „Polaris” nevű rakéta megszerzése, amely nem valószínű, hogy 1965 előtt elkészülne. A „Polaris”, az amerikai szakirodalom szerint, „verhetetlen” fegyver lesz. A „Polaris”, interkontinentális rakéta lesz, amelyet vizalatt haladó tengeralattjárókból fognak kilőni. A Pentagon szakértői szerint, a megoldás helyes lenne, ha az angolok anyagilag megtudnák maguknak engedni a „Polaris” sziszte-

mának a bevezetését. Egy atomerőre működő tengeralattjáró 100 millió dollárba kerül, hol van még maga a rakéta ára, ami szintén nem olcsó mulatság. Az amerikai minta szerint 5600 tonnás atomerőre működő tengeralattjáróra van szükség, amely 16 „Polaris” rakétát szállít a gyomrában. Pentagon szakértők szerint valamire való erő felépítése, 45 ilyen hajó üzembehelyezését igényli.

Az angolok most azon medítnak, hátha megfelelne a célnak egy 2000 vagy 1700 tonnás, nem atomerőre működő tengeralattjáró, amely mindössze négy „Polaris” rakétát hordozna magával. A meglehetősen komplikált technikai kérdéseket most tanulmányozza az admirális és ha valamilyen határozatot rövidesen el is fogadnának, úgy a becsles szerint 1966, vagy 1967 előtt szó sem lehet arról, hogy az első angol „Polaris”-tengeralattjárót vízre bocsátják.

Mindezek figyelembevételével talán érthetőbbé válik az angol kormány politikája a nemzetközi fórumokon. Nyilvánvaló, hogy ez háttér, aktív leszerelési politikát, diktál engedélyesebb hangot az atomkísérletek tekintetében és talán a Berlin - kérdésben is. Talán nem véletlen az sem, hogy az angol pacifista-front soha nem tapasztalt konjunktúrát élvez és husvetkor, a pacifisták által Londonban megtartott gyűlés 100 ezres tömeg tüntetett a „bomba” ellen, ami alatt az angol politikai nyelvjárásban, az „önálló elrettentő eszközöket” kell érteni.

Öt perces kördíj
írta: Blástor Béla

Három márkán mu'ott...

Nem szívesen írok sikamlós történetet. Ugy asztalánál szívesen emlesek és élvezem a derült arcokat. De ez a kis történet kivétel. Középszerű. Elmondom hát: Ugy harminc évvel ezelőtt történetünk hőse huszonöt éves ifjú volt. Boldogan tapogatta zsebében utlevélét és Amerikába szóló hajójegyet, amely a Hamburgban horgonyzó nagy hajóra szól. Egyszerű, kis, fonott kosárkofferét már a hajóra vitte. Holnap reggel indulnak. Messziről jött. Galiciából. Még utolsó este kicsit körülnéz Hamburgban. Meghallotta, hogy ott, Altona-ban, a kikötőben hangos házakban olcsó lánykák lehet meglatogatni. Hamar meg is talált egyet, pedig vöröslámpa se volt rajta. Bement. A gazdasszony jött elébe, előadta kívánságát. — A lányok nagyon el vannak foglaltak. Most csak kettő szabad: a szőke Anna, a húsz márkás és egy néger nő, a Bessy — az 17 márkás. — „Hősünk” kótorasz a zsebében, előszed 10 márkát, a hátsó zsebből ötöt, — „Kérem a szőke Annát!” — „Gazdasszony rázza a fejét: „Anna húsz!” — A fiú mellényzsebből kihúzott kettőt: „Kérem a szőke Annát!” — A gazdasszony: „Ezért csak a fekete Bessyt kaphatja. A mohó ifjú a nadraghajókájából elővesz még 2 márkát. És övé lett a szép, szőke Anna. Hajnalig.

Es másnap reggel áthajózott Amerikába. És az újvilágban végigjárta az ismert és sokszor megénekelt utat. „Dish-washing”, újságírás, kihordó, pincér, utcai árus, ügynök, kis üzlet, nagy üzlet, mindig több és több pénze lett, milliomos és filmproducer. Ezt választotta, mert ez volt az egyetlen dolog, amihez nem értett. Még több pénze lett.

NEW-YORKI EGYVELEG

A new-yorki utlevélhivatalba 145 ezer kérvény érkezik évenként, amelyeket 17 tisztviselő dolgoz fel, míg az információs átlag 20 kérdésre felelnek percenként. A tisztviselőknek a „különleges ismertetőjele” okozza a legtöbb bosszúságot. A kérvényezők többek közt, szivarozó, olábu, vakbélforradásos, vagy kancsal meghatározást irnak ebbe a rovatba. Sokan hoznak régi elavult felvételeket vagy csoportképeket. A minap egy nő az előírt két fénykép között egyet parókával, egyet pedig anélkül csatolt kérvényéhez.

2282-en vesztették életüket 1959-ben autószerencsétlenségből kifolyólag — New York államban. Az anyagi kár meghaladta a 122 millió dollárt. Az ötven állam közül, a manhattani adóhivatalba fizetik be a legtöbb adót, 12 milliárd dollár összegben, ami az Egyesült Államok adóbevételének 14 százaléka. A törvények által előírt ideai népszámlálás költségei 96 millió dollárt tesznek ki, azaz minden megszámílandó amerikai 54 centbe fog kerülni az Egyesült Államoknak.

Egy new-yorki vendéglő oxigénátort állított fel, amelyben 25 centért illuminált állapotban lévő anyni oxigént lélegezhet be, amennyi elég a kijozanodásához. Az új intézménynek egyelőre nincsen nagy sikersége, mivel a vendégek nem akarnak lemondani az alkoholfogyasztás kellemes következményeiről.

Harry Golden, az „Only in America” című könyvében, mint tréfás ötletet közzölte a „függőleges négertervet”: „A déli államok felvonásban es áruházaiában nincsen semmiféle elkülönítés fehér és fekete között, amíg azok állnak. Miért ne lehetne a vendéglők, iskolák, boltok, ételviteltani a padokat és ilymódon a testi és lelki táplálékot együttesen fogyasztani?” Nos Golden tréfás ötlete megvalósult, amikor Suffok (Virginia) legnagyobb áruházának vendéglőjéből eltávolították a székeket, miáltal fehér és fekete vevők békésen egymás mellett — állva — fogyaszthatják enniaválójukat.

Egy houstoni (Texas) vendéglős sokkal drasztikusabb eszközökhöz nyúlt, amikor egy speciális „négermenü” állított össze csillagászati uzorákkal. Egy csésze kávé 2.50, rostélyos 15.-, sonka tojással 6.50, sajtos szendvics 3.50 dollár. A tulajdonos, E. Martinez, kijelentette, hogy nála kaphatnak a négernek amit akarnak, de fizessék is meg, ha fehérrel akarnak enni.

William Mailliard, San Francisco republikánus képviselőjének felesége, autóval járja a várost, amelyen hatalmas kortestábla van: „Válasszátok Mailliardot a Kongresszusba.” Nagyon csodálkozott ezen mindenki a városban, mert a hölgy nemcsak, hogy régen elvált férjétől, hanem köztudomású róla, hogy buzgó demokrata. Mailliardé azonban egy nagyon is elfogadható magyarázatot adott ténykedésére: „Tartásdíj!... Elvégre minden lehetőséget meg kell tennem, hogy férjem megtartsa állását.”

John Theobald főtanfelügyelő javaslatára, az ideirós-hasana és jom-kipur ünnepeken először, rem lesz tanítás New - York állami iskoláiban. A javaslatnak több ellenzője volt, de Theobald kijelentette, hogy bár tudomása szerint az állami iskolákat szép számmal látogatják zsidó vallású tanulók, mivel azonban a vallás a diákok adatainál sehol sincs feltüntetve, erőll hivatalosan nem vehet tudomást. A javaslat indító oka az volt, hogy a tanítók nagy többsége zsidó és nem tanít a nagy ünnepeken. „Majdnem az összes diák megjelenik a nagy ünnepeken, de alig néhány tanító vigyáz biztonságukra, ez egy olyan lehetetlen állapot, amiért nem vállalhatom a felelősséget.”

1958 december 12-ikén E. P. Murphy bíró, Ch. L. Perkins kocsmárosát adócsalás miatt hathónapi börtönrre ítélte. Perkins azonban orvosilag igazolta, hogy olyan súlyos szívhibában szenved, amelynek következtében a katasztrófa minden percben bekövetkezhet. Ezért Murphy a büntetés kitöltését egy évre felfüggesztette. Perkins egy év elteltével még élt, ezért a bíró — ezúttal J. B. Harris — kénytelen volt egy súlyosan beteg embert lezáratni. Mivel Perkins fellebbezett, Harris egy másik orvoshoz utalta, hogy az eredeti diagnózist felülvizsgálja. Miért tárgyalta azonban az ügyet Harris bíró az eredetileg kijelölt Murphy helyett? Mivel Murphy 1958 december 13-ikán, egy nappal az ítélethirdetés után szívszélhűdésben meghalt.

Ha egy new-yorki járókelő otthon felejtette erszényét, bármilyik rendőr 10 centet kölcsönöz neki, amivel haza telefonálhat.

Egy brooklyni esküvőn a vőlegény a szertartást az utókor számára meg kívánva örökíteni és ezért film-szalagra akarta vetetni. Amikor az eskető chaszid rabbi megjelent, kérte a reflektorok eloltását s a filmezés beszüntetését. Ennek láttára a vőlegény haragra gerjedt, kiugrott a chupá alól, hogy visszakapcsolja a lámpákat, kijelentvén: „Ez az én esküvőm, itt én parancsolok.” Erre a rabbi visszanyújtotta a k'tubát és közölte, hogy ilyen körülmények között nem vezeti le a szertartást. Már vezették a menyasszonyt, a botrány a levegőben lógott és a násznagyoknak a kántorral csak nagy nehézséggel arán sikerült a rabbit kiengesztelni és a vőlegény jobb belátásra bírni. Végül is a konektorokot ideiglenesen ismét szétkapcsolták, viszont az ifjú párt örökre összekapcsolták.

A büntetésüket tőlük 16—17 év közötti bűnözők 8 százaléka analfabéta. Ezért New-York büntetőintézményeiben megfelelő iskolák felállítását tervezik, hogy büntetésük kitöltéséig az elítéltek legalább ismolvani megtanuljanak.

A W. R. C. A. televízió állomásnak egyik népszerű műsorháza, a ú. n. „direkt vonal”, melynek keretében Wagner polgármester a város lakóinak kérdéseire válaszol. Egyik telefonáló azt kérdezte, hogy mit szándékszik tenni a polgármester a 146-ik utca 607 számú házának kábítószerek kereskedő ellen? A polgármester a kérdést — szokása ellenére — válasz nélkül hagyta, ellenben azonban továbbította S. P. Kennedy rendőrfőkapitánynak, akinek intézkedésére a Narokotikum Osztály detektívjei még aznap este megjelentek a bérházban, majd annak átkutatása után, az egyik földszinti lakásban nagymennyiségű kábítószert találtak és több lakót letartóztattak.

Nagy New-York területén a löverseny pályákon kívüli tilos fogadásokat költi, ennek ellenére rengeteg titkos fogadóiroda működik a városban. A Times Squarreen is felütlőtte a tanyáját egy ilyen illegális „buki” és buzgó ajánlja tippjeit a járókelőknek. A legérdekeltebb az egészben az, hogy nemzeti zászlóval és bibliával van felszerelve és ha rendőr jelenik meg a látványon, feláll dobogójára és lángoló beszédet tart a felelőssége ellen.

A new-yorki vámvivatal árverést rendezett az 1945 óta csempészés miatt elkövetett gyémántokra. Az egész országból összesereglett 144 kereskedő az egész készletet felvásárolta egymillió 061.580 dollárért, amely összeg kb. 25 százalékkal van a piaci ár felett. Amikor az utolsó karát is bevőre talált, E. G. Collard, a vámvivatal vezetője a következő szavakkal búcsúzott a becsüsköltől: „Köszönöm, uraim, közreműködésüket a magam és Uncle Sam nevében.

Egy fehéremű-üzlet kiskakátban a következő szöveg olvasható: „Eredeti irvaszonlepedők direkt brooklyni gyárunkból.” — A világ legrövidebb nevű vendéglője: „Eat” (egyél). — Egy luxusautó hátulján feltűnő pirosbetűs tábla: „Vigyázat! Nem vagyok olyan jó sofőr, mint azt saját magáról képzelem.”

Askenázi Ervin
1960. V. 18. Új Kelet 3

Váradi
összejövetele
TVBAN MA,
a Savoy ét-
Geula u. 5.
aharia, Afula,
és környéke
sütöttök este
Haifán, Herzl-
Krips kávé-
zban.
busz elütlő
rózó lányt Mag-
Kfár Szabá kö-
vő Magdiéban
Esed autobusz
a Bári 14 éves
erékpárján naj-
esültét a Belin-
ba szállították,
m súlyos. A gá-
letartóztatták,
k ellenében sza-
vezték.
zólampa lángja
a ruhájába. —
ajon 23 éves re-
erékparján naj-
esültét a Belin-
ba szállították,
m súlyos.
etlen csekket fi-
z vevő. A tel-
George utca
kkereskedésében
jelent egy 24
érfi, 85 font ér-
arut vásárolt és
zetett. Amikor
akarták váltá-
erült, hogy fede-
személyleírás
a rendőrség né-
latt megtalálta
akiről kiderült,
át El Karmel
lakója. Amikor
ák, ezt mondot-
el zsidó vagyok
nem renben van”.
lkodás azonban
t és őrizetbe-
K házvezetőnt bent-
von 53612, Tel-Aviv.
NRA TALÁL
ERRE IS A
LOR szállodában
ES KOMFORTOS.
BEN JEHUDA 4.
UFI VEZETÉSE
ALATT.
AK KEDVEZMÉNY.
Goren alezre-
ellátási osztá-
éke. A hadsereg
közli: Mose Go-
dest neveztek ki
ellátási osztá-
okévé. A kineve-
12-én lépett élet-
alezre-
1921-
Lengyelország
ben állították és
fejzte be közép-
múnyait. Egy
bb csatlakozott
hoz, ahol egy if-
kulat parancsno-
oktatóli natás-
t be. A felsza-
oru alatt a Go-
sthez tartozott és
a Jordán völgyi
1954-ben kato-
niát és vezérkari
gzett Franciaor-
TANUKAT köles-
a 108/59 munkás-
1940 májusától 1943
lányasföld, Kassa és
l. Steinberg Noach,
Tel-Aviv, Emek Aja-
egszünik
rken büze
Schaechter, helyet
hogy a Járkon
problémáját meg-
s az egy héten be-
nem megszünik.
ter kiemelte, hogy
nappal ezelőtt
biz oka az volt,
emek Hábrácha és
Dráchim utcák kö-
ták az ideiglenes
zetéseket, mert vég
tornaszakaszt épít-
ennek következté-
mennyiségű szenny
t a Járkonba. Mi-
ban elkészült a
csatornázás, a
most már ezen a
keresztül folyik
ahálózatba.

Az Exodus hajók bolyongása regényben, színpadon és filmen

Leon Uris világsikert elért könyvének gyűjtőpontjában a Ciprus szigetén felállított angol internálótáborból kicsempészett zsidó gyermekek drámai mozzanatokban bővelkedő, lélegzetelállító, s már-már tragédiába torkolló története áll. Zsidó gyermekekről van itt szó, akik csodával határos módon megmenekültek a német pokolból, s akiket az angolok erőszakosan leszedtek a mápil-najókról utban Palesztina felé. Ujra szögös drótsövények mögé zárták őket és azt hitték, hogy eloltatják szívükben a szabadság utáni égő vágyat, s lelkükben szétzúzzák az álmot az ősi földről. A történet nem fikció, az Exodus hajó valóban létezett, nem is kell hozzá forrásmunkákat, egykori újságokat átböngészünk, hiszen élénk emlékeztetünkben él még az izgalmas esemény. A hír akkoriban felrázta a világot, országokat, népeket hangolt az angolok ellen, s mintegy nyitánya volt annak az elszánt és hősies küzdelemnek, amely végülis Erec Jisraél felszabadításához és a zsidó állam megalakulásához vezetett.

Nem az első eset, hogy a „téma” művészi alkotásra inspirált. Leon Uris könyvét, dráma, riportázs, film előzte meg. Ezeknek eleményanyaga szintén valóság: a tengeren bolyongó zsidó menekültekkel zsúfolt Exodus hajók, amelyeket visszaiutaztak Palesztina partjairól és másutt sem engedtek kikötni, megragadták az irói képzeletet.

Az első Exodus drámát egy holland író írta és a második világháború alatt nagy sikerrel mutatták be Londonban. Nem kétséges, hogy a szerző a „Struma” tragédiájának hatása alatt nyúlt ehhez a témához. A háború után Jean Mercur, a híres francia színész lefordította a darabot franciára, maga rendezte és egy fiatal, átszellemült rabbinust alakított benne, olyan drámai erővel, amelyre akkoriban az egész francia sajtó felfigyelt és a darab hónapokig műsoron maradt Párizsban.

A „Struma”-t elnyelték a tenger hullámai, egy ember kivételével odavesztett mind, férfiak, nők és gyermekek. Mert a szerzet, az irgalom, a könyörületesség, sehol sem nyitotta meg a szíveket. A világ, az egész nagy világ, az öt földrész minden népe közönyösen nézte végig a hajó pusztulását.

Mennyiben követte a szerző a valóságot?

A hajó kapitánya mindenáron meg akarja menteni utasait. Ahányszor a hajó ki akar kötni, a parti őrség mindannyiszor golyózáppal fogadja; a zsidók sehol sem kívánatosak. 140 lélek van a hajón mindössze de a földön sehol sincs számukra hely. Mit lehet tenni? Visszavinni őket német földre, ez annyit jelent, mint lemészároltatni valamennyiüket. A kapitány lelkiismeretes ember, a keresztény szeretetről szóló tan, nem frázis számára, hanem parancs, kötelesség, természetes cselekedet. — Nincsen zsidó-kérdés — mondja — csak keresztény kérdés van. — A hajó egyik kikötőből a másikba vetődik, a kapitány hiába próbálja utasait titokban partatani, a kísérlet mindannyiszor meghiúsul. Az út így végtelenül hosszúra nyúlik, a hajó személyzete kezd elveszíteni türelmét, az élelem fogytán van, a

★ Irta: Szemes Erzszi ★

parti őrségek tüzelése egyre veszedelmesebb helyzetbe sodorja a hajót, a személyzet nem hajlandó osztani a zsidó sorsban. Valóságos lázadás tör ki; a hajó orvosa és keresztény lelkipásztorja is követelik, hogy a zsidókat vigyék vissza Németországba. Végül is a testileg, lelkileg összetört áldozatok maguk kéri a kapitányt, vigye őket a biztos halálba. De a kapitány nem hajlik, mindvégig ellenáll, mert fanatikusan hisz a felebaráti szeretetben, vakon és megítélés nélkül, mint az első keresztények, akik a római katakombákban hirdették a keresztény tanítást, s inkább az oroszlanokkal tépelték szét magukat, mintsem pogány isteneknek hódoljanak. A dráma a színpadon happy-and-del végződik; egy ember, egyetlen lélek erős akarata és hite ledönti a gonoszság várát.

A valóságban sajnos nem így történt. Az első tévelygő hajó már előrevetette Auschwitz árnyékát, jelezte mindazt a kegyetlenséget, irgalmatlanságot, ami azután következett.

A szindarabiró a dráma szabályaihoz tartja magát. A dráma problematikája az emberi lélek küzdelme az emberi és isteni igazsággal. A dráma központjában az emberi lelkiismeret áll, akár Corneille, akár Shakespeare, akár Madách, Shaw, vagy Larcia de Gorca írta. Az alapgondolat mindig az, hogy a hős, az ember milyen magatartást tanusít az élet feszült pillanataiban, a sűrűsödő tragédia sötétjében miképpen cselekszik, miképpen gyűjt fényt, hogyan diadalmaskodik, vagy bukik el. A világ-irodalom minden drámai remekműve nem más, mint erkölcsi dráma. Minden drámának főmozgatója a lélek morálja, a természetes morál, a vagy a tisztaság után, a törekvés valami magasabbrendűség felé.

A szindarabiró megmaradt ezen a vonalon, de az esemény túlközel van — legalábbis a mi számunkra — lecsökkenti a dráma hatását. A művészet nem képes a közeli valóságot felfedtetni. A valóságábrázolás megrendítőbb lett volna. Az emberiség bűne a zsidó ügyben olyan mérhetetlen, a bűnrel kapcsolatos közöny és gyávasága a „Struma”-tragédiával kapcsolatban olyan förtelmes és utálatos, hogy az író szava nem lehet meggyőző.

Az író vezérgondolata, mindemellett megragadó. Nincsen zsidó-kérdés, csak keresztény-kérdés van. A kereszténység, mely segédkeztet nyújtott a hősöknek, s passzívan, gyáván nézte végig hatmillió zsidó megsemmisítését, méltatlan a kereszténységre. Az a felelősség, amelyet a holland író darabjában a kapitány képvisel, egyszer-egyszer megnyilatkozott a történelem folyamán; ez a hit lobbant fel Tomas G. Masarykban, mikor a zsidó menekülteket szembesztette és Eötvös Károlyban a tiszteszli zsidók védőjében, aki csaknem szóról-szóra az Exodus szindarab hajókapitány hősének szavait mondta ki, mikor a zsidók védelmét vállalta: — Nem azért védlek titeket, mert zsidók vagytok, hanem mert én keresztény vagyok.

Egy amerikai haditudósító — (ugyanaz a Mayer Lewin, aki ma Rámát Gánban él, s világsikert ért el

Eva című regényével, melyben átmentette egy fiatal lengyel-zsidó nőnek az üldözöttség alatti ir feljegyzéseit, borzalmas élményeit és megmenekülését) a háború befejezésével a győztes amerikai csapatokkal együtt jött Németországba. Végigjárta a koncentrációs táborokat, tőle származnak az első hiteles adatok, Bergen-Belsenről, Dachauról, Buchenwaldról. Beszél az életbenmaradtakkal és jellemeztet. Nem egy könyvről gondolt, nem szavakra, minden képekben formálódik ki a szeme előtt, nem is arra a sötét fejezetre gondolt, amely már lezárult, hanem arra, ami most következik. Miképpen élnek majd tovább ezek a testileg-lelkileg meggyötört emberek, akiknek olthatatlan vágya egy új otthon, nyugalom és béke után. Így jut arra az öltetire, hogy csatlakozik egy zsidó csoporthoz, mely a földalatti mozgalom támogatásával Palesztinába készül. Fényképezőgépet visz magával, egyelőre csak a riportázs kiegészítése céljából, de már az első fotográfia a „mű” felé tendál. Nemcsak ez a kis csoport álmodik Izraélről; a lengyel zsidó tömegeket, akik Lengyelországba akarnak visszatérni, hogy ott új életet kezdjenek, keserves csalódás ér. A hitlerizmust legyőzték ugyan, de az antiszemitizmussal az új fejezést, százfejlű szörny lett ismét. Híába volt, kevés volt Auschwitz, Varso, Treblinka, a visszaszivárgó zsidók Lengyelországból újra menekülnek, hátukon csattog a gyűlölet ostroma. Szlovákián át futnak egyre tovább.

Magam is emlékszem a menekülő, rongyos, kiéhezett zsidó tömegekre, amelyek 1946 őszén Pozsonyon vonultak át, emlékszem a fojtogató érzésre, amely szívenem urrá lett a látványra; — hát soha sem lesz már vége?

A tömegek menekülnék, futnak és nyomukban mindenütt ott van Mayer Lewin, de nem azért mintha szenzációt hajhászna, hanem mert zseniális agyában megszületik egy nagy film viziója, a zsidók kivonulása Európából. Ugy érte, hogy ennek a kivonulási történelmi, szociológiai, érzelmi szempontból ugyanolyan jelentősége van, mint annak idején az egyiptomi kivonulásnak. Izrael gyermekei végre otthagyják kizsákolat, rabszolgaságait, gyilkosait, a „szolgaság házat” és akadályt nem ismerve, uttalan utakon menetelnek az Igéret Földje felé.

Ahhoz, hogy egy tehetséges újságíró ezt megírja, kell neknek elég az írógép, a papír, egy magános, csendes szoba, ahonnan az egész élet vizionálja, ha képzelet van hozzá. De Mayer Lewin sokkal nehezebb célt tűzött maga elé: a valóságot akarja látni, lefényképezni, megörökíteni. Minden filmkockáért valóságos harcot vív, a felvételnek ezer akadály van. A menekülő egy olaszországi kis kikötőben az éj leple alatt, szinte egyenként lo pónak fel a mápil-hajóra. A tömegek sejtelmé sincs róla, hogy a valóságon kívül, még egy szerepe van, hősé egy készülő filmnek. S mikor Mayer Lewin, az újságíró-operatőr, az éj sötétjében megkattantja a felvőgépet, a tömeg azt hiszi, hogy elárulták, pánik tör ki és kis hja, egyik a

tájékoztalan, elkínzott emberek fel nem koncolják. Mit sikerült képbe rögzítenie?

Egy fiatal zsidó házaspár újra menekül Lengyelországból, miután túlélt a háborút, a koncentrációs tábor. A szerepet két színész viszi, de a főszerep a valóság, a menekülők. Hegyen-völgyön, sötét dombokon át fut, menekül ez a tömeg országhatártól-országhatárig. Emberek vége láthatatlan lánc ez, akik a fátárságtól, szomszúságtól, éhségtől elgyötörve, támolgyogva egymásba kapaszkodnak, hogy le ne maradjon közülük senki. Gyermekek és öregek menetelnek így napokon és éjszakákon át a hóborította Alpokon, esőben, szélben, míg végre a Hagana-hajó felveszi őket az olasz kikötőben. A hajón össze vannak zsúfolva a levegő nélkül, fojtogató, nincs fény, nincs öröm, de mégsem Auschwitz felé mennek a vagonra emlékeztető hajón. A láthatáron ott ég a remény csillaga, hogy végre hazatérnek és emberként élhetnek tovább.

A fotográfiaik halmozódnak, a tervezett film egyre szélesül, de Mayer Lewin éppoly keservesen ér a célig, mint a menekülők a szabad földig. Az egész fényképezést anyag az angolok kezére kerül, akik meg akarják semmisíteni a filmtekeréseket. Mayer Lewin trükköz folyomodik, a még nem exponált filmzsalagokat adja át az angoloknak a már exponáltak helyett. Közben az értékes anyag egy része már szerencsésen a hágiánisták birtokában van, míg a másik részt Prágába csempésszi vissza valaki és onnan jut el Amerikába.

Igy készült el az új Hagada, az új Exodus, a „The Illegals” című film. A tragikus, de fénybe ivelő zsidó népvándorlás maga teremtette meg ezt a filmet, amelynek sorsa teljesen azonos a menekülők sorsával. Könnyen elpusztulhatott, megsemmisülhetett volna, akár az illegálisok valamennyien, de valami csoda folytán fennmaradt.

Az egyiptomi Exodus óta, az európai gettóikig, százezrek át vándorolt a zsidó dűlő, vérpádok, inkvizíciók, pogromok árnyékában egyik országból a másikba, nyugatról-keletre és újra vissza. A néphez hasonlóan vándoroltak a héber könyvek, a kéziratok is. Alig van héber kézirat, amely ne a csoda folytán maradt volna meg. Tengereken és szárazon mentették a könyveket, életüket áldozták érte, mert az írástudókat, az írás őrzőit, fanatikus szenvedély fűtötte. Ez a hit, ez a szenvedély szállta meg Mayer Lewint is, amikor ezt az epopeát, az új Exodus-t realizálta. Később az anyagot könyvben is megírta és „Jewish survivors” címen megjelentette Amerikában. Uris regényét viszont most filmesíti meg Otto Preminger. Tábori György, a nemrégiben nálunk járt író és filmíró egy nyilatkozatában elmondta, hogy a „Struma” tragédiája akkoriban annyira megrendítette és foglalkoztatta, hogy beleszötte egyik regényébe. Így bolyonganak az Exodus hajók új és új vetületben, írásban és képen nyugtalanul és lelkiismeretbészten.

Mayer Lewinrel majdnem egyidőben egy fiatal, kitűnő francia újságíró Francois, Jean Arnoine becsémpészte magát egy mápil hajóra, amely egy fran-

cia kikötőből titokban futott ki Palesztina felé. Az angolok a hajót elfogták és utasait erőszakkal kizrakták Ciprusban. Elményeiről cikksorozatot írt olyan hűen és megrázóan, hogy elnyerte vele a legnagyobb, Claude Blanchard által alapított, francia újságírói ösztöndíjat. A cikksorozat a mi ügyünket, a zsidó ügyet szolgálta, fényt vetett arra az aljasságra, közönyre, amellyel a világ a mápil-hajó sorsát kísérte. A francia újságíró életét tette kockára, amikor belement a könnyen halálosan végződhető kalandba. Ezt tették Leon Uris és Mayer Lewin is, nem egyszer kockáztatták életüket, hogy hiteles anyagot szerezzenek a „mű”-höz, azért oly meggyőző, amit képbe, írásba átmentettek.

Jó lenne hinni, hogy nemcsak írók képzeletét háborították, foglalkoztatják az Exodus-hajók, hanem a világ lelkiismeretét is végigszántanok, ha későn is. E könyvek és filmek nélkül, a világ rég megfeledkezett volna már arról a becsületlenségről, amellyel a zsidó milliók megsemmisítésénél asszisztáltak, mert mint Vercors mondja — az embereknek semmi nem olyan sürgős, mint elfelejteni az elkövetett bűnököt.

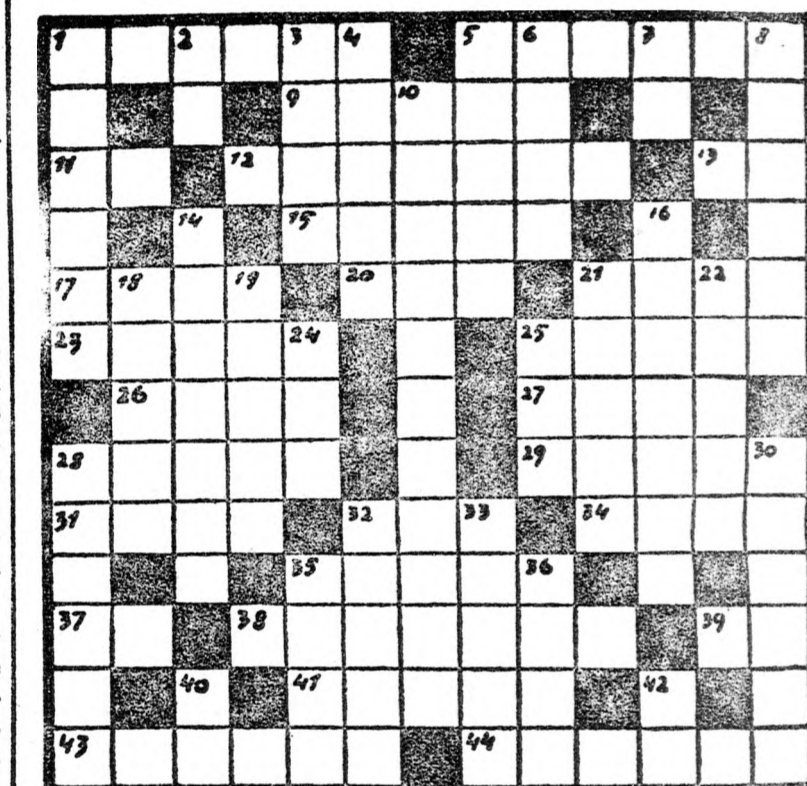

Két rendőrtiszt Herfordban vendégként részt vett egy ezüstlakodalmon. Ittek, ittak majd a vendégeket rendőrautókon vitték sétakocsikázásra. Mikor hivatalos hatalommal való visszaélés címén felelősségre vonták őket, azzal védekeztek, hogy taxik nem álltak rendelkezésre, ezért voltak kénytelenek a rendőrségi autót igénybe venni. (Time, Chicago)

Barátom egy éven át süvű levelezést folytatott a gáztársasággal. Egyik hónapban túl sokat fizetett, a másik hónapban kevesebbet. A barátom véleménye szerint ennek a gáztársaság túlszervezettsége volt az oka.

Nemrég azután kitűnt, mi okozza a nehézségeket. Barátom levelevőlapot kapott, a gáztársaságtól, melyben ez állt: „Kedves Asszonyom, megalapítottuk, hogy Ön rendszerint a dátumot fizeti meg. Sziveskedjék a számla összegét megfizetni. Ön is jobban jár és nekünk nem lesznek könyvelési nehézségünk.” (Reader's Digest)

KERESZTREJTVÉNY 675

Vizszintes: 1. Tompahan-gói, primitív ütőhangszer. 5. Látszerészet, az első 3 betű felcserélve. 9. Allé. 11. Egy francia közmondás szerint mindenben ezt keressd. 12. Mesterséges nemzetközi nyelv. 13. Héber flotta. 15. Keleti eledel (húsétel). 17. A telefon feltalálójának neve keverve. 20. Héber számértékben a. m.: 50-400-7. 21. Ékezzettel friss héberül. 23. Norman vezér, az orosz birodalom szervezője. 25. Tétel, vitatétel. 26. Atlanti Szövetség. 27. Vissza: ázsiai származású, ősrégi fűvőshangszer. 28. Kevero, itálkeverő. 29. Héber villám és bibliai hős, aki leverte Sziszera hadait. 31. Nagyon kíván valamit. 32. Angol fiúnev. 34. Ázsiai birodalom. 35. Bölény. 37. Nővény. 38. Ügyvéd nyújtja be a bírósághoz. 39. Héber anya. — 41. Vissza: Massenet-opera. 43. Perzsia nagy petróleumkiviteli kikötője. 44. Egykori keleti germán nép.

★
Nyereménykönyv:
Reményik Zsigmond:
BOLOND HISTORIA

A 672. SZAMU KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE:
Vizszintes: 1. KONAKRI. 6. PEUGEOT. 41. TEHERAN. 64. ODERA. 68. GENIUSZ. 69. NIRVANA.
Függőleges: 1. KARAKAL. 2. OGADEN, 11. OREGON. 12. TOMAHAK. 15. LOUIS BRANDEIS. — 21. APARTHEID. 23. MADARIAGA. 40a. MONOLOG. 44. ARIZONA.

UJ KELET
REJTVENYPALYAZAT
SZELVÉNY 675

MŰS

» P I O
Március 11-én ir útjára a Cape Canaveral rakétakilövőállomás Thor-Able rakétával amerikaiak legelőtírtukató laboratórium indítás sikerült „Pioneer V” jelzésű mikus laboratórium jára állt.

A Pioneer V ne rakéta, hanem naprűnk kutatására. Súlyja 40,8 kg és tősen érdekes műszrelést visz magával. kezeti megoldása hasonlít az „Explo mesterséges holdében nem kis részben ak a ténynek is, ssonló, „lapátkerékdezésű” napelém szolgáltatója a laboratórium villagias szükségletét Pioneer V”-kísérlet technikai szempontlont. Rakéta-technatkozásban ugya jelent többet, ma már az I. Lunyikneer IV. több, mint elért; a hordozórThor-Able sem sztozott azóta. Híradkai szempontból vgyon érdekes: vizarra a kérdésre, hlisnak tekinthető tnyekkel milyen tá lehet fenntartani kötetést a földi sok és a távolodó ta között. Az addaddig, amíg a véfelelőben lehetsé5 watt teljesítménykódik. Ha a vételmínőségű, a földi állomás parancsácsol a nagyobb aménnyre: 150 watt eddig valóban a leadóteljesítmény. rakétába építették. Ezzel a nagy mánnyal még h at lehet fenntartaszekötötést az úr a föld között és rendszerünk edd szempontról fel mélysegeiről kapkonkrét mérési erket. Ez nézetünk kísérlet legnagyobb met érdemű vona.

A naptelepek e a beépített pufferrások csak napi plegendők az úrra jeletménysszükségledzésére. Ezért az földi parancsra ke be és kezdi megredménynek kö. A híradástechnika szóli eredménye, rendezés egyik mely eddig ismerből menetközben zett — innen. F adott parancsleltudták iavitani. csok közvetítéséként az angolok Bank-i rádiótelehasználat fel, a NASA, az ameritatas központja. 50 fontért brel. talmas rádiótele mely a manchestemhez tartozik, nyezővő vált az tban.

A Pioneer V. 265 napra tervezés ideje eddig 3 hosszabbodott mekétának kb. 13.0 kell megközelítenuus bolygó pályáadásteknikai kísérlet további nvárt nagy érdvárják az úrhajó emberét.

Alagút a gibr szoros alá
Brüsszelben nem le a földalatti-III. várostervezés 1962 kongresszusa kéz Iberto spanyol a párizsi egyet

EXODUS

(45)

A leghatalmasabb, legtekintélyesebb effendi család az El-Husszeini nemzetség volt, melynek nagykiterjedésű földbirtokai voltak a jeruzsálemi körzetben. A többi arab urak ettől a családtól annyira rettegtek, hogy egymással szövetségbe, külön hatalmi tömböt alakítottak ellene, hogy megakadályozzák a hatalom és képviselő megszerzésében.

Az annyira rettegett El-Husszeini család feje a leghitványabb, legalattomosabb cselszövő volt a hitványak, alattomosak és cselszövők között. A neve: Chádzs Amin el Husszeini. Ez a Chádzs Amin valaha a törökök oldalán harcolt, de most a török uralom lehanyatlásával — akár csak az arab világ tucatnyi más vezére — úgy vélekedett, itt az ideje, hogy a hatalmat magához ragadja. És El-Husszeint ebben a törekvésében az ördögök egész nemzetsége támogatta.

Első ténykedése az volt, hogy Palesztinában uralomra jusson. Ebhez a legelőravetőknek azt találta, ha beül a jeruzsálemi mufti-székhébe. Jeruzsálem a mohamedán szent városok között közvetlenül Mekka és Medina után állt a sorban. A török fenntartás idején a jeruzsálemi mufti pozíciója lényegében tiszteletbeli állás volt, most azonban, a törökök távozása után keresztény hatalom vette át a Palesztina feletti uralmat és a mufti jelentősége váratlanul megnövekedett. A muzulmán világ minden részéből óriási összegek érkeztek azzal a rendeltetéssel, hogy a mohamedán szenthelyeket restaurálják belőle. Ezeket a pénzeket valaha Konstantinápolyban kezelték, most azonban a mufti rendelkezhetett vele. Ha Chádzs Aminnek sikerül megragadnia ezt a lehetőséget és megkapja a mufti méltóságot, ezeket az összegeket saját céljaira használhatja. S még egy ok szült emellett, hogy beüljön a mufti-székhébe. A palesztinai fellahok kilencven százaléka irástudatlan és a tömegekkel való érintkezés egyedüli eszköze a szószék volt. A fellahok hajlamosak a legkisebb uszító jelre hisztérikus tömegmozdulásba kitörni, ami kiválóan használható politikai fegyver.

Egyetlen akadály állott csupán Chádzs Amin vágyainak útjába. A muzulmán törvények előírják, hogy a mufti címet csak az viselheti, aki Mohamed próféta egyenes leszármazottja. Chádzs el Amin ezt a rendelkezést úgy játszotta ki, hogy feleségül vett egy leányt, aki családját Mohamedig vissza tudta vezetni és ennek következtében a saját személyét alkalmasnak és érvényesnek minősítette a mufti tisztség betöltésére.

Amikor az agg jeruzsálemi főmufti meghalt, az utódlás kérdésében választással határoztak. Az arab effendiek jól ismerték Chádzs Amin aspirációit és úgy intézték, hogy a választás eredményeképpen csak a negyedik helyezett lett. Ez azonban Chádzs Amin nem nagyon zavarta, mert az El Husszeini nemzetség tevékenysége következtében a megfélemlített jelöltek sikerült „rábeszélni” arra, hogy a hivatalról „önként” visszavonuljanak.

Igy lett Chádzs Amin el Husszeini „mulasztási ítélettel” Jeruzsálem főmuftija.

Tervei keresztülvitelének legfőbb akadály a zsidók voltak.

A mohamedánok szent ünnepén, Mózes születésnapján Chádzs Amin el Husszeini hallgatói nagy tömeget, a fellahokat gyűlöttől izzó beszédében a zsidók ellen uszította és sikerült a tömeg örjöngő dühét felkorbácsolni. A téboly azonban nem volt olyan mindent elszópró, hogy az arabok a városok, vagy kibucok lakosága ellen forduljanak, ahol a zsidók fegyverrel védekeztek volna, hanem kizárólag a szent városok, Cfat, Tibériás, Hebron és Jeruzsálem jámbor, védtelen öregeit mérsárolták le.

Rut látogatóban a Sosana-kibucból, útban hazafelé Ejn Orba indult, amikor kitört a zendülés. A tömeg megtámadta és Sáróna nevű kislányával együtt meggyilkolta.

Akiba vizsgálatlanul vált. Ugy érezte, soha még embert fájdalom ilyen mélyen nem sújtott. Bárak sietve Ejn Orba utazott, magával vitte Tel Avívba és éppen úgy, mint valaha gyermekkorukban, éjjel és nappal őrizte, vigyázott rá, vigasztalta. Hónapokba télt, míg Akiba magához tért fájdalomtól és veszteségtől. De a csapás mély sebet ejtett lelkén, melyből soha többé nem gyógyult ki tökéletesen.

★

Mikor az angolok átvették a mandátum kormányzását, a települések nagyrésze visszaszolgáltatta a hatóságoknak fegyvereit. Ha az arabok támadásaik célpontjainál történetesen a telepéseket választják, ott is vérfürödtek rendezhettek volna. A britek voltak felelősek a rend fenntartásáért és a palesztinai zsidók elvárták tőlük, hogy a bűnösöket felelősségre vonják és megbüntessék. Ilyesmí a török uralom alatt nem fordulhatott volna elő, bármilyen megvesztegethetők voltak is a török hivatalnokok — a gyilkosságot nem nézték el büntetlenül.

Az angol hatóságok lefolytatták a nyomozást, melynek során beigazodott hogy a felelőség a jeruzsálemi főmuftit terheli, azután pedig megbocsátottak neki.

Közvetlenül a mufti felmentése után a brit gyarmatiügyi minisztérium kiadta a Fehér Könyvet, politikai

nyilatkozatát, amelyben bejelentette, hogy a zsidó bevándorlást gazdasági okokból csökkenteni kívánja. Ez az esemény arra az időpontra esett, amikor Winston Churchill azt indítványozta, hogy a palesztinai mandátum területének egy részéből alakítsák meg a Transzjordán királyságot.

A zsidók számára végetért egy korszak. Az angol jóhiszeműség szappanbuboréka szétpukkant. A Zsidó Központi Testület és a „Cion Települési Társaság” titkos tanácskozásra ült össze Tel Avívban, melyen a jisiv ötven vezető férfija vett részt.

Dr. Chájim Weizmann reptőlőgépen érkezett meg Londonból, jelen volt Barak és Akiba még mindig fájdalmas gyászába merülten, eljött Jiechák Ben Cvi. A megjelentek között egy zömök, alacsony, bozontos szemöldökű fiatalember tűnt fel, aki a Második Ahijával érkezettek csoportjában vezető szerepet töltött be, Dávid Ben Gurionnak hívták. Sokan érezték, hogy ez a hevesvérű, Biblia-idéző a jisiv vezérő alakjainak egyike.

Avidán egy kopasz, robusztus testalkatú férfi a Harmadik Ahijával érkezett az országba. Az első világháborút tiszti rangban az orosz hadseregben harcolta végig és a mártírhalált halt Joszéf Trumpeldor után jelentőségben a második helyen állt, azt beszélték róla, hogy a cionista hadsereg vezetésére nincs nála alkalmasabb személy.

Az ülést Barak Ben Kánaán nyitotta meg. Amikor szólásra emelkedett, a pinchehelyiség levegője megtelt a figyelem feszültségével. Az egyéni szrencétlenségről beszélt, mely valamennyiüket egyformán sújtja, mert zsidónak születtek. Mert azon a földön, ahol a szabadságot, az ildőzést elől a menekvést keresték, éppen ott kellett véres pogromot elszenvedniük.

A dr. Chájim Weizmann vezetése alatt álló csoport azzal értelt, hogy az ország az angolok fenntartása alatt áll, velük kell tehát nyitlan és törvénytelen tárgyalni a kérdésben. A jisiv védelméért az angolok felelősek.

Egy szélsőségesen pacifista csoport úgy vélte, hogy a zsidók felfegyverzése még jobban elmérgesítené az arabokkal való kapcsolatokat.

Egy másik szélsőséges irányzat, mely aktivistának nevezte magát — s melynek álláspontját Akiba képviselte, — azonnali, irgalmat nem ismerő megtorlást követelt. Az aktivisták azt állították, hogy a brit jószándék csak illúzió, az angolok elsősorban saját érdekeiket tartják szem előtt. Az alkudozások, az arabok bűnösségét igazoló dokumentumok és más hasonlók nem érnek semmit... az arabok csak egy fegyvermező erőt ismernek el: a töltött puskát.

A tanácskozás mélyen belenyúlt az éjszakai órákba, anélkül, hogy a jelen voltak végtelen vitakérdést kimerítette volna. Az angolokat zsidták, — az angolokat dicsőítették. A pacifisták óvatosságra intettek, míg az aktivisták Palesztinát Kétszeresen Igéret Földjének neveztek, melyet kétszer ígértek oda, egyszer a zsidóknak, egyszer az araboknak... A két szélsőséges álláspont között Dávid Ben Gurion, Ben Kánaán, Avidán és néhány reális gondolkodó vezető férfi a közepet ajánlotta.

Elismerték ugyan a zsidók felfegyverzésének szükségességét, de ugyanakkor továbbra is törvényes körülmények között kívánták fenntartani a zsidók heizetét Palesztinában. Ezek a férfiak tették ki a jelenlétők többségét és, mint a jisiv képviselői, úgy határoztak, hogy szép csendben felfegyverkeznek és titokban megszervezik a védelmet. Ez a fegyveres erő kizárólag egy célt szolgál: az önvédelmet. E hadsereg létezéséről a jisiv hivatalos szerve minden nyilvános felvilágosítást megtagadnak és megfogadják, hogy minden rendelkezésre álló módon és eszközzel elősegítik annak továbbfejlesztését és növelését. Ezzel a titkos hadsereggel a zsidók láthatatlan szövetségesre tesznek szert, melygel az arabokat sakkban tarthatják és megkönnyítik az angolokkal való tárgyalásokat.

Az ujonnan alakult titkos szervezet fejűl Avidánt választották meg és elnevezték Haganának, — önvédelmi hadseregnek.

TIZENHARMADIK FEJEZET

A Harmadik Ahijja ifjúsága behatolt az ujonnan vásárolt földterületekre, Jezreel-völgyébe, Sárón-völgyébe, Szamáriába, a Judeai-hegység közé, a Gáliba és még dél felé a pusztaságba is és felbraztette a földet hosszú, sivár szendergésből. Nehéz mezőgazdasági gépekkel, traktorokkal megkezdték az intenzív földgazdálkodást, a váltógazdaságot, trágyázást és öntözést. A szőlő, citrusgyümölcs és olajbogyón kívül hoztáztogtak a gabona, főzélékek, egyéb gyümölcsök és len termesztéséhez, valamint a baromfi- és tejgazdálkodáshoz.

Kísérleteket végeztek új munkamódszerekkel és abba-hagyták az elavult régi módszereket. Eljutottak a Holt-tenger partjához, megművelték a sós földeket, melyek nem hoztak termést négyezer év óta és a föld újra termővé lett.

Halastavakat létesítettek és úgy tenyésztették a halat, mint a gabonát.

1920-as évek derekán száz telep ötvenezer főnyi zsidósága több mint félmillió dunám feltámasztott termőföldön gazdálkodott. E csodákat a kibucok kékinges serege művelte.

Egymillió facsemétét ültettek. Tíz-húsz-harminc év múlva a kimerült földnek visszaadják termőerejét. A faültetés a jisiv rögeszméjévé lett, amerre a zsidók letelepedtek, zöldülő, lombosodó fák sorai jelezték útjukat.

Az új kibucok és gazdaságok annak a vidéknek bibliai nevét viselték, amelyen meglepedtek. Sok új név támadt fel az ősi földből és úgy hangzott, mint a muzsika. Ben Semén, — az Olaj Fia, Daganja — Búzavirág a Kimeret mellett, — Ejn Gánim — Kertek Forrása, Kfár Jechezkiél, — Jechezkiél prófeta Falva, Merchávia — Isten szabad térsége, Tel Joszéf — Joszéf dombja. Volt Ajelet-Hásáchár — Hajnacsillag, az ott állt a Chule-völgy bejáratánál Barak kedvenc vidékén, Geser, — a Hid és Givát Háslosá — a Hármak Dombja... és egyre épültek a többiek hónapról-hónapra.

A kibucmozgalmak, a szükségyszerűség e különleges szülöttje egyedüli megoldása volt a letelepedési problémának. A kibucok nagy tömegben tudták befogadni fedelük alá az ujonnan érkezetteket.

De nem mindenki tudott és akart beilleszkedni a kibucéletbe. Sok asszony, aki előzőleg küzdelmet vívott függetlenségéért és önállóságáért, amikor végre megkapta, nem érdekelte többé. Egyesek a magánélet hiányát kifogásolták, mások a gyermekházakat.

Ambár az egész jisiv egyetértett abban, hogy a földbirtok nemzeti tulajdon, melyet önállóan és sajátkezűleg kell művelni, annak, hogy sokan nem tudtak beleszokni a kibucéletbe, a főoka mégis az volt, hogy hiányzott az a talpalatnyi földdarab, melyet kizárólagos tulajdonnak lehetett mondani. Így vált le a kibucmozgalmról egy kis töredék, mely megalapította a mosáv-mozgalmat. A mosávban minden embernek megvolt a maga saját földje, melyen dolgozott és saját háza a kibuc közös épületei helyett. Mint a kibucban, a mosávban is, minden munkát központilag irányították és a földművelésre szolgáló mezőgazdasági gépek a mosáv közös tulajdonát képezték. Bizonyos létfonosságú terményeket a közösség együttesen ápoltt és természetesen központi igazgatóság intézte a vételt és eladást.

A kibuc és a mosáv alapvető különbsége az egyén szabadságában és abban rejlett, hogy a család saját, külön házában lakott s gazdaságát legjobb belátása szerint önállóan vezette. Az első mosáv a Jezreel-völgyében, bibliai utalással a Náhálát nevet kapta, ami annyit jelent: „örökség”.

Náhálát pionírjainak borzalmasan mocsaras talajjal kellett megküzdeniük és csodálatraméltó, hősi munkát végeztek, amikor a földet termővé varázsozták.

★

Az arabok legutóbbi, véres zendülése óta nem volt újabb kitérés, de a levegőben a vihar előtti csend nyugtalan hangulata terjedt. Naponta új történetek keletkeztek szármayra, tolvajlásokról, orvtámadásokról. A mufti székéből a zsidógyűlölettől izzó prédikációk a mohamedánok részére egy percre sem szüneteltek. A levegő állandóan tele volt feszültséggel és a háttérben Chádzs el Amin Husszeini, a mufti sötét alakja settenkedett.

★

1924-es évben Barak egy hétig tartó, különlegesen kimerítő értekezletről érkezett haza Jeruzsálemből. Mindig boldog volt, amikor belépett a Hájárkon-utcai ház kapuján, mely a tengerpartra nézett. Ez alkalommal kellemes meglepetés érte, régi barátja, Kammal, Abu Jesa muhtarja várakozott reá.

— Már hosszú idő óta töröm a fejem, hogy megoldjam a nyugtalanító kérdést, miként segíthetnék népemben. Bármennyire fáj is, be kell ismernem, hogy nincs nagyobb kizsákmányoló az arab effendinél. Neki nem fontos, hogy a fellah helyzetén könnyítsen, hiszen ezzel talán saját gyönyörűségét veszélyeztetné...

Barak feszülten figyelt. Ez a vallomás szokatlan volt az arab szájjából, még akkor is, ha olyan felvilágosult, mint Kammal.

— Láttam a visszatérő zsidókat és megfigyeltem, milyen csodákat művelnek a földdel. Nem két bennünkétszemlélet. Még abban sem vagyok biztos, hogy a zsidók nem fogják-e egyszer elvenni tőlünk a földeket, mégis... öök az egyedüliek, akik az arab nép számára a megváltást elhozhatják. A zsidó az egyetlen nép, mely évezredek óta terjeszti a világhosszát a földnek ezen a részén.

— Kammal... tudom, hogy nehezebbre esik ezt így beismerni...

— Kérem, engedje, hogy folytassam. Ha megférünk egymás mellett békeességben, ambár a két nép két különböző világban él, egyszer talán az is megtörténik, hogy hasznát vegyük a maguk tanításainak. Nem látok más lehetőséget az arab nép számára, Barak, de még azt se tudom, hogy amit akarok, jó-e, vagy helytelen.

— Soha nem adunk okot rá, hogy békés szándékainkban kételkedjenek...

— Igen... de, vannak nálam és magánál nagyobb hatalmak, melyek akarataink ellenére zavart keltenek a két nép között.

— Mennyire igaz, amit gond, — gondolta Barak. — Ugy határoztam, hogy eladom a cionistáknak a Chule-tő mellett lévő birtokot, azt, amelyiket maga mindig annyira akart.

Barak szíve vadul feldobogott.

(Folytatás pénteken)

A Hitachd
Oléj Hung
közleménye

A HOH Ország
Központjának új
A Hitachd utasítja a
vezetés kőpontjára legutó
velően kéri az összes
portokat, hogy 1920 m
kezde leveleket Spier
országos elnökhöz intéz
Tel-Aviv, Hayarkon-utca

A Hitachdut Oléj H
Herzl Tivad
jubileumi ünne

A HOH, mint a mag
területéről származó zsid
talos szerve, méltó kere
ünnepl meg Herzl Tive
kénapjának 100-ik évfo
A Hitachdut Oléj Hfo

Telezsre hívánja juttat
meggyőződését, hogy a
zsidó törzs adta a k
számos vezéralakja k
Tivadart, a Zsidó Allam
előjét is.

Az ünnepsége
május 29-én, vasár
8 órákor rendez a
HOH, Hájárkon-utca.

kulturterme.
A jubileumi ünnepe
sítva van

Pinchász Ro
igazságügyi miniszter rá
miniszter — aki

leumi országos bizottság
Israel kormányát képv
ben a Herzl Tivadart
ünnepségen.

A magyar nyelvű br
det

Dr. Marton E
az Új Kelet főszerkes
Magyar Zsidók Vilá
előnöke mondta.

Megnyitja:
dr. Földi M
a tel-avivi H. O. Y

Róza Mari
a kiváló színművésznő
szavala: Giszkalai Je
stias Heroldia” című
héberül: Jiechák Sélv
tok a Herzl-hegyen”

előmvet adja elő a t
kött m... színművő
Rónai And
az Ohe! színház nézős
magyar nyelvű Kisb
től „Születésnapj vers
rül Max Nordautól „
kére” című verseket
Belépés díjtalan.

JERUZSÁLEM —
A jeruzsálemi H
Eungria ir-gamfai és
24-én, este 8 ór
tart a kirif-hajóve
nagytérben, amely
meghívja Ir-Gamir J
B. Azbeszton, Kaniat
gyarajku közösséget.

Műsor
Egyórás filmbem
gyarazó: Livne Arje
Kauthell Ernő: Az
a és a magyar jisiv c
tandó előadása. —
sor Szeretettel vár
rendezés.

HAIFA
F I G Y E L
A H. O. H. Új
a „Dr. Weitzner
Pevsner-utca 2. sz.
Kezdve: 67435.

Prof. Korach, H
Ley Hakarnel, kere
Béla röntgenológus.

NATANJ
A natanjál HOH
szedán este tartja
két-estét a módonb
két. barátság, ver
tettel várunk. — H
Gerstl Mirám és S
Megjelenésükkel
szociális munkának.

CHEER
Meghívó.
Kulturprogramunk
évi május 25-én, sze
órák kezdettel. Dé
Híradatru kulturtern
ni mellett)

Dr. SPRINGER
korvos „Az orvostu
nagyobbja” címmel
A rendkívül érde
terjesztő előadásra e
meg tagjainkat és k

SUNSHINE OR
FOGADÁSA CHO
A choloni HOH ve
május 19-én, csütö
órákor ünnepléses
de

SUNSHINE OR
a Magyar Zsidók V
társulatának tisztele
vov” kávéház kilt
melyre szeretettel k
choloni magyar jisiv
Sunshine Orskár
magyar zsidó közélet
egyénisége nagy mu
szónökt az izráeli
rek létesítése.

Kérünk pontos meg
ilustrált vendégünk
és számban fogadók
Belépődíj nincs!
Figyelem! Az e
szedál összejvetel

RECHOV
A Hitachdut Ole
nyári szezonban meg
gerhez való utazást
előttre.

Elő utazás máju
köttyek elővtele
szedá estig a Mar
2027, hehov Herzl

Mozgósítási gyakorlatot tartottak az amerikai haderők az egész világon

A nyugatnémetországi NATO-bázison éjszakai kezdődtek — Megerősítették a francia flottát

Washington (UPI). — Az Egyesült Államok legfelsőbb katonai parancsnoksága hétfőn hajnalban röviddel a csúcserkeztetést megelőzően kitűzött időpont előtt általános készültségi gyakorlatot rendelt el az egész világon lévő amerikai haderők valamennyi ágában.

Az utasítást a Párizsban tartózkodó Thomas Gates hadügyminiszter adta ki és beavatott körök szerint az ilyen méretű gyakorlatot csakis a haderők legfőbb parancsmóknak, Eisenhower elnöknek jóváhagyásával lehetett végrehajtani.

A hadügyminisztérium mindent megtett, hogy titokban tartsa a gyakorlatot, ennek ellenére a hír hamarosan kiszivárgott és az amerikai közönség egyes köreiből valóságos pánik okozott.

A hadügyminisztérium szóvivője tegnap kijelentette, hogy próbára akarták tenni a haderők készültségének fokát és azt, hogy a tengerentúli erők milyen gyorsan érik el a teljes hadikészültséget. Megfigyelők benyomása szerint

azt is próbára akarták tenni, hogy Eisenhower elnök még külföldről is milyen gyorsan tudja mozgásba hozni a katonai gépezetet és főleg a stratégiai légi haderőt, valamint más atomfegyveres erőket. Ezeknek a haderőknek csakis maga az elnök adhatja meg a parancsot hadműveletek végrehajtására.

A hadügyminisztérium tegnap kiadott közleménye szerint parancsot adtak valamennyi öszezkező szolgálat általános készültségére, ami az amerikai hadsereg valamennyi ágát érinti. A parancsot az éjszaka folyamán a vezérkari főnökök felügyelete alatt hajtották végre. A szóvivő ehhez a közleményhez hozzáfűzte, hogy az összekötő szolgálaton kívül, amely az amerikai védelmi rendszer egyik fontos ágát képezi,

a szárazföldi haderőket és a stratégiai légi haderőt is mozgósították „korlátozott készütségi műveletek végrehajtására.”

A gyakorlat befejeztével valamennyi egységben helyreállították a normális állapotot. Tel-Aviv (Az Új Kelet katonai tudósítójától). — A csúcskonferencia drámai fejleményének háttérben nagy érdekfeszítést tart számot Európában és így a Közelkeleten is a tegnapi nyugat-németországi Brennbartenben lévő NATO-bázison megindult éjszakai repülőfelderítő gyakorlat. A

PEKSÉGEK ÉS LISZTFOGYASZTÓK FIGYELMÉBE!

A maga nemében egyedülálló szakértelemmel és tudással készült liszt, több kütünö kenyér-és kalács készítése céljából.

שולם

זל-אביב-19

147

P. F. TEL AVIV JAFFO 147

8 Új Kelet 1960. V. 18.

katonai szakértők közlik, hogy az Atlanti Szövetség első ízben tart ilyen nagyszabású éjszakai légi felderítési gyakorlatot, amelyen a legmodernebb eszközöket próbálják ki.

A jelentések szerint a gyakorlat 20-án, pénteken ér majd véget. Részt vesznek a francia, angol, holland és belga légi haderő egységei, valamint az amerikai légi haderőnek Európában székelő egységei.

Az éjszakai felderítést az utóbbi két évben a NATO

A csúcserkeztetlet bukása

(Folytatás az 1-56 oldalról.) szovjet nagykövetségén tartózkodott.

James Hagerty, Eisenhower elnök sajtófőnöke időközben nyilatkozatot adott ki, amely szerint Eisenhower elnök elfogadta De Gaulle meghívását az ülésre azzal, hogy ezzel megnyitják a csúcskonferencia rendes tárgyalásait a napirenden lévő kérdésekről. „Ha Chruscsev elfogadja a meghívást, Eisenhower elnök ezt úgy fogja értelmezni, hogy lemondott ultimatív követeléséről” — mondta Hagerty.

De Gaulle, Eisenhower és Macmillan párizsi idő szerinti 3 órakor leültek a csúcskonferencia kerekasztalához és 15 percig vártak — de Chruscsev nem jelent meg.

PÉLDÁTLAN ELJÁRÁS...

Francia kormánykörökben felháborodva jegyezték meg, hogy a három kormányfő meghívásának ilyen módon való elutasítására nincs példa a 20-ik század diplomáciájának történetében.

A három nyugati kormányfő Chruscsev távollétében egyórányi tanácskozást tartott, amelynek nyomán kiüjtül ugyan a kísérle-

Új igazgató került a Barclay's Bank élére Izraelben

Az angol-izraeli kereskedelmi kamara tegnap délután bankettet rendezett az Amerikai Cionisták Házában abból az alkalomból, hogy A. Ambruce, a Barclay's Bank izraeli igazgatója megvált hivatalától és helyét A. Roberts tölti be. A banketten jelen volt Sir Patrick Hancock angol nagykövet és az angol kereskedelmi attasé, Dr. A. S. Arnon, a kamara igazgatója üdvözlő beszédében kiemelte, hogy a Barclay's Bank fontos országfejlesztési feladatot tölt be Izraelben. Ambruce válaszában azt mondta, hogy nem foglalja össze izraeli benyomásait, minthogy Eugene Black, a Világbank igazgatója már elmondotta észrevételeit erre vonatkozólag. „Izrael barátjaként támogatom és új feladatkörömben továbbra is támogatni fogom Izraelt” — mondotta búcsúzóul.

A Kineret újabb áldozata

Tegnap este fél 7-kor fürdőzés közben a Kineret-be fűtött egy 15 éves fiú, aki jeruzsálemi iskolájuk által rendezett kirándulás keretében érkezett 12 társával együtt a Kineret partra. A fiú eltűnt az oktató szemelől, aki értesítette a partiőrséget. A motorosoknak bevilágították a környéket és miután az egyik mentő a víz alá bukott, a té feneékén, a parttól mintegy 20 méterre megtalálta az elmerült fiút. Mesterséges légzőkészülék segítségével igyekeztek életrekelteni a diákot, de eredménytelenül.

felderítő gyakorlatokat a Földközi tengeren katonai szaktanácsadói rendkívül fontosnak tartják és főleg az újmódon kapott értesülések kiértékelését és annak a szövetséges légi haderők között való kicserélését tartják szem előtt.

Ugyancsak tegnap érkezett értesítés arról, hogy az utóbbi napokban lényegesen megerősítették Franciaország Földközi-tengeri flottáját.

A megerősítés főleg tengeralattjárók elleni harcra alkalmas hajóegységek bevonásában jut kifejezésre.

A franciák Földközi-tengeri

tek az értekezlet összehívására, de már a legvégső optimisták is alig számítottak sikerre. De Gaulle elnök rövid hivatalos nyilatkozatot adott ki a meg nem

OROSZ SAJTÓKONFERENCIA

Közben az oroszok úgynevezett sajtókonferenciát tartottak; sajtófőnökük beahívott néhány gondosan kiválogatott újságírót és ezeknek kezébe nyomta az előre leírt kérdést: Mi Chruscsev álláspontja Eisenhower nyilatkozatához, amelyben a felderítő repülések beszúrtását ígéri és mi Chruscsev válasza erre? A válasz Chruscsev előző követeléseinek változatlan megismétlését tartalmazza.

Ezután az orosz sajtófőnök nyilatkozatot adott ki, hogy Chruscsev lemondta tegnap délutánra kitűzött sajtókonferenciáját és jelezte, hogy azt valószínűleg ma fogják megtartani.

CHRUSCSEV MA ELUTAZIK PÁRIZSBÓL?

A szovjet nagykövetség köréi szerint Chruscsev parancsot adott, hogy ma délutánra helyezzkék készenlétebe repülőgépet. Maga Chruscsev újságírók előtt olyan megjegyzést ejtett el, hogy Kelet-Berlinbe megy, ahol

Eltemették Azuláj rabbi hamvait

Tegnap délután helyezték örök nyugalomra Jeruzsálemben Chajim Jozsef Dávid Azuláj rabbit (Háchi-dávid), akinek koporsója a reggeli órákban érkezett meg Olaszországból. A koporsó fogadására mintegy 200 rabbi, valamint nagyszámú közönség vonult ki a luddi repülőtérre. A koporsót szállító géppel együtt érkezett dr. Eljahu Tuaf római főrabbi is. A koporsó hosszú gépkocsikaraván kíséretében indult el Jeruzsálembe, ahol a Hár Háménuchot-hegyen temették el.

Eltemették Azuláj rabbi hamvait

Chajim Jozsef Dávid Azuláj rabbi 172-ben született Jeruzsálemben. Életpályája alatt számos könyvet, tanulmányt, utleírást írt. „Sém Hágádolim” című műve, amely mintegy 1300 rabbi életérettét tartalmazza, vetette meg a zsidó biográfia irodalom alapjait. A jeruzsálemi zsidó közösség küldetésében gyakran járt külföldön és uti élményeiről könyvekben számolt be. Később jesivát alapított Livornóban és itt érte a halál 1806-ban.

hadereje most 12 fregattból és 12 torpedórombolóból áll amelyek 2700 tonna víz-kiszorításúak. A hajók nagy része egészen modern és a sebességük 34–36 tengeri csomó. Ezenkívül 14 tengeralattjáró tartozik ehhez a flottához, valamint jelentős számú partraszálló hajó. — Összesen 40 hajóegységet számlál a francia Földközi-tengeri erő, amelyek rendkívül hatékony léghárító eszközökkel vannak felszerelve.

Párizs (UPI). — Az Atlanti Szövetség tanácsa a következő 24 órán belül összeül, hogy a csúcskonferencia válságáról tárgyaljon. Valószínű, hogy még ma összeül a rendkívüli tanácsülés, amelynek elvi döntés fog kelleni honzia a nyugati védelmi politikáról, a Szovjetunió megváltozott magatartása következtében.

tartott ülésről, amelyet Chruscsev távolléte miatt nem lehetett megtartani. „Ez a csúcserkeztetlet vége” — mondta egy magasrangú francia hivatalnok.

„jó barátai vannak: Ulbricht és Grotewohl”

A United Press sajtóiroda orosz körökből szerzett értesülésre hivatkozva, az állítja, hogy Chruscsev már érkezésekor adta ki az utasítást, hogy repülőgépe szerdán készen álljon az indulásra, amiből az következik, hogy a csúcserkeztetlet felrobbantásának szándékával érkezett Párizsba.

A NYUGATI VEZETŐK EJSZAKAI ÜLÉSE

Az esti órákban Andrej Gromiko az angol külügyminiszter kérésére felkereste Selwyn Lloydöt az angol nagykövetségén. Lloyd külügyminiszter további felvilágosításokat kért Chruscsevnek délután De Gaulle elnökhöz intézett levelével kapcsolatban, amelyben a szovjet miniszterelnök megindokolta tévvolmaradását a konferenciáról. Ebben a levélben Chruscsev azt írta, hogy hajlandó találkozni a három nyugati vezetővel annak a kérdésnek tisztázására, vajon teljesültek-e a feltételek, amelyek lehetővé teszik a csúcserkeztetlet megnyitását. Emellett fenntartotta a feltételeit. Már a két külügyminiszter találkozója előtt közölték, hogy a három nyugati nagy hatalom vezetői este fél 11 órakor újabb konferenciára ülnek össze.

Nagy érdeklődést váltott ki Cure lelkész, parlamenti képviselő nyilatkozata, aki tegnap délután találkozott Chruscsevel. A találkozó után Cure ezt a kijelentést tette: „Chruscsev ugyan el fog utazni, de az amerikai elnökválasztások után egész biztosan visszatér, hogy csendesebb légkörben jobb munkát végezhesen.”

Egyébként a szovjet miniszterelnök Maurice Thorez francia kommunista vezető is fogadta.

CHRUSCSEV LEGSÜLYOSABB TÉVEDÉSE

Washington (Reuter, UPI) Richard Nixon alelnök tegnap kijelentette, hogy Nikita Chruscsev politikai pályafutásának legsúlyosabb tévedését követte el, amikor a felfújott repülőincidens ürügyével Eisenhower elnököt tette felelőssé a csúcskonferencia bukásáért.

Ezzel szemben Walter Lipman, amerika egyik legismertebb politikai hírmagyarázója, aki igen jó kapcsolatokat tart fenn a kormányval, heves bírálat alá vette Eisenhower és Herter külügyminisztert és kijelentette, hogy a repülőgépi incidens helytelen kezelése által az elnök tette tönkre a csúcskonferencia esélyeit. Lipman szerint helytelen volt, hogy a szokásos eljárás helyett Eisenhower magára vállalta a felelősséget a Szovjetunió feletti felderítő repülésekért.

MOSZKVA BA ÉS PEKINGBE UTAZOTT az iraki kereskedelmi küldöttség

Széleskörű gazdasági kapcsolatokat létesítettek Egyiptom és Anglia között

Prága (IFF). Az Abdul Latif Saouf kereskedelmi miniszter vezetésével álló iraki delegáció tegnap befejezte tárgyalásait Prágában és elindult Moszkvába. A küldöttség a cseh hatóságokkal az 1958-ban kötött kereskedelmi szerződés végrehajtásáról folytatott megbeszéléseket. Moszkvából a küldöttség tovább indul Pekingbe, hogy kereskedelmi és kliring-szerződést kössön Kínával.

London (STA). — Londonban angol-egyiptomi kereskedelmi kamara felállítást készítik elő, amelynek Kairóban is lesz kirendeltsége. A kamara tervét hivatalosan a jövő hónapban fogják jóváhagyni, amikor az EAK kereskedelmi küldöttsége érkezik Angliába.

A Daily Telegraph szerint az angol-egyiptomi gazdasági együttműködés területe többek közt a következőket foglalják magukban: 1. Egyiptomi technikusok kiképzése Angliában, 2. Angol iparvállalatok tőkebefektetése az EAK-ban, 3. Egyiptomi gyapot, gyümölcs, rizs és zöldség na-

BODROV SZOVJETNAGYKÖVET VISSZAÉRKEZETT SZABADSÁGARÓL

A felesége Moszkvában maradt

Michael Bodrov szovjet nagykövet hétfőn éjszaka visszatért hététhes szabadságaról, amelyet Moszkvában töltött.

A nagykövet mosolygva szállt le a repülőgépről, majd mielőtt beszállt volna a várakozó autóbá, kezefogott a szovjet nagykövetség tisztviselével és a pravoszláv egyház küldötteivel. Az ITIM tudósítójának azon kérdésére, hogyan telt a szabadsága, a nagykövet széles mosollyal válaszolt: „Erről majd később...”

Eisenhower sajnálja a felhatalmazást Egyiptom segélyének megvonására

Az elnök még Párizsba való elutazása előtt aláírta a kongresszus által megszavazott kerettörvényt

Washington (UPI). — A Fehér Ház szóvivője tegnap közölte, hogy Eisenhower elnök elutazása előtt jóváhagyta és aláírta a kongresszus által megszavazott kerettörvényt, amely négy milliárd 86 millió dollárban szabta meg a külföldi segítség összegét a július elsején kezdődő pénzügyi évre.

Ez az összeg alig kisebb az elnök által javasolt költségvetésnél és Eisenhower megelégedését fejezte ki a kongresszus eljárása felett. A szóvivő által kiadott elnöki nyilatkozat közzétételét mond a kongresszusnak és azt a reményt fejezi ki, hogy az hasonló felelősségetérőzlés és a nemzet javának figyelembe vételéről fog tanuságot tenni, amikor sor kerül a egyes segélyösszegek gyakorlati kiutalására.

„Ebben a költségvetésben

gyobbmértű vásárlása Anglia által. Anglia most közelieket mohamedán államokkal is ki akarja méríteni kereskedelmi kapcsolatait — fűzi hozzá a lap.

Szovjet hajó a görög partokon

Athén (IFF). — A görög partok közelében legutóbb egy szovjet hajót lágyelték meg, amely figyelemmel kíséri az amerikai hadihajók mozdulatait a görög vizeken. A szovjet hajó néhányszor behatolt görög felségvizekre is, hogy jobban megfigyelhesse az amerikai flottamozdulatakat.

Néhány nap előtt egy görög kereskedelmi hajó kapitánya azt jelentette, hogy útban Durazzo alban kikötő felé, egy szovjet hadihajó állította meg és megtiltotta a görög gőzösnek, hogy közeledjen Szaszno szigetéhez. Állítólag ezen a szigeten épült ki a szovjet tengeralattjárók földközi-tengeri bázisa.

BODROV SZOVJETNAGYKÖVET VISSZAÉRKEZETT SZABADSÁGARÓL

A felesége Moszkvában maradt

A nagykövet felesége Moszkvában maradt. Nyugati diplomata körök ezt azonnal magyarázzák, hogy Bodrov visszatérése csak átmeneti és rövidesen búcsút vesz itteni megbízatásától, hogy más szovjet diplomatának adja át a helyét. Másrésztől viszont tény, hogy Bodrov felesége egészségügyi okokból a nyarat eddig sem töltötte Izraelben. Valószínű, hogy Bodrovot rövidesen Golda Meír külügyminiszter kihallgatásán fogadják.

Eisenhower sajnálja a felhatalmazást Egyiptom segélyének megvonására

Az elnök még Párizsba való elutazása előtt aláírta a kongresszus által megszavazott kerettörvényt

Washington (UPI). — A Fehér Ház szóvivője tegnap közölte, hogy Eisenhower elnök elutazása előtt jóváhagyta és aláírta a kongresszus által megszavazott kerettörvényt, amely négy milliárd 86 millió dollárban szabta meg a külföldi segítség összegét a július elsején kezdődő pénzügyi évre. Ez az összeg alig kisebb az elnök által javasolt költségvetésnél és Eisenhower megelégedését fejezte ki a kongresszus eljárása felett. A szóvivő által kiadott elnöki nyilatkozat közzétételét mond a kongresszusnak és azt a reményt fejezi ki, hogy az hasonló felelősségetérőzlés és a nemzet javának figyelembe vételéről fog tanuságot tenni, amikor sor kerül a egyes segélyösszegek gyakorlati kiutalására.

„Ebben a költségvetésben megvalósulnak mindazok a kívánások, amelyeket a kongresszus elé terjesztettem, egyetlen sajnálatos kivétellel” — hangzik az elnök nyilatkozata. A Fehér Ház szóvivője megmagyarázta, hogy Eisenhower ezen sajnálatos kivétel alatt azt a segélytörvénybe beiktatott szakaszt érti, amely felhatalmazza az elnököt, hogy megtagadja a segélyt az Egyesült Arab Köztársaságtól, ha folytatja az Izrael elleni bojkottot és a szuezi zárlatot. A szóvivő kiegészítette, hogy ez a szakasz csupán felhatalmazza, de nem kötelezi az elnököt. Emlékeztet, hogy a most Izraelben tartózkodó William Fulbright szenátor, a szenátus külügyi bizottságának elnöke, hevesen küzdött e szakasz megszavazása ellen és az alkalommal élesen támadta Izraelt.

Fulbright az a javas

New-York (A New-York Times) A New-York Times szerint Fulbright azt javasolta, hogy Izrael engedje több száz ezer arab egy részének visszatérni Izraelbe, hogy közelieket tanulsága szerint kitérítés okozza Izrael és arabok között.

Amerikába hazatérő Fulbright szakértő akar létesíteni, amennyit fogja a kérdést és javasolni a legjobbat. Ha Izrael elzárta a visszatérési lehetőséget, akkor együttrűközőnek látnak, hogy terv végrehajtása az arabok számára tiltakozni, hogy nagykövetségnek a kívánásoknak nem felelnek meg.

Viha a pá Eisenh

Párizs (IFF). Mialatt Nikita C...

Az amerikai s...

A veszedelmes...

Az elnök még Párizsba való elutazása előtt aláírta a kongresszus által megszavazott kerettörvényt

Washington (UPI). — A Fehér Ház szóvivője tegnap közölte, hogy Eisenhower elnök elutazása előtt jóváhagyta és aláírta a kongresszus által megszavazott kerettörvényt, amely négy milliárd 86 millió dollárban szabta meg a külföldi segítség összegét a július elsején kezdődő pénzügyi évre.

Ez az összeg alig kisebb az elnök által javasolt költségvetésnél és Eisenhower megelégedését fejezte ki a kongresszus eljárása felett.

A szóvivő által kiadott elnöki nyilatkozat közzétételét mond a kongresszusnak és azt a reményt fejezi ki, hogy az hasonló felelősségetérőzlés és a nemzet javának figyelembe vételéről fog tanuságot tenni, amikor sor kerül a egyes segélyösszegek gyakorlati kiutalására.

„Ebben a költségvetésben megvalósulnak mindazok a kívánások, amelyeket a kongresszus elé terjesztettem, egyetlen sajnálatos kivétellel” — hangzik az elnök nyilatkozata.

HOLNAP tartják a Mifal Hapajisz sorsolását